

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 12. juni 2008 truffet vedtak i

Sak nr: 19/08 (arkivnr: 200800267-12)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg
Rita Sletner

Rita Sletner møtte som varamedlem for Halvor Kjølstad, som hadde forfall.

Offentlighet: I medhold av offentlighetsloven § 5a, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers navn unntatt fra offentlighet. I medhold av samme bestemmelse er også navnene på partene, barnet og de sakkyndige i den underliggende rettstvist unntatt offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 4. mars 2008 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 4. april 2008 har avgitt uttalelse. Klagen er supplert ved brev av 7. april 2008. Sorenskriver C ved X tingrett er orientert om klagen, og har ved brev av 7. april 2008 opplyst at hun ikke har noen bemerkninger til klagen.

Saksfremstilling:

Klagen har sitt utspring i en barnefordelingssak behandlet ved X tingrett i januar 2008. A er ektefelle til saksøker i saken, D. Klager avga forklaring som saksøkers vitne under hovedforhandlingen. Tingrettsdommer B var behandlende dommer i saken.

Dom i saken ble avsagt 25. februar 2008. D har påanket dommen.

I den angjeldende dom er A's navn nevnt en rekke ganger, og hennes egenskaper og opptreden er berørt i ulike sammenhenger i avgjørelsen. I den fremstilling som i dommen gis av sakens bakgrunn, redegjøres det for at A er en vesentlig årsak til konflikten mellom far og mor. Mor hadde motsatt seg samvær før hun fikk en redegjørelse for hvorfor klager ikke selv hadde omsorg for sine egne barn. Det redegjøres også for en del konkrete episoder som har medført et høyt konfliktnivå og foranlediget den angjeldende rettstvist.

Under gjengivelsen av partenes anførsler omtales også A, og da i det vesentligste i forhold til hvordan en eventuell gjennomføring av samvær skal kunne skje.

Nedenfor gjengis de delene av domspremissene hvor A's navn er nevnt:

”Konflikten mellom partene er særlig knyttet til fars ektefelle. Det gjelder hennes adferd overfor E og F. Men det gjelder særlig knyttet til den påvirkning hun har overfor E's far og hans adferd overfor mor og datter. Konflikten har eskalert i den tiden saken har vært til behandling i tingretten. Bevisførselen under hovedforhandlingen var for en stor del knyttet opp mot fars ektefelle. Retten tillot dette, fordi dette er av betydning i vurderingen av fars omsorgsevne, evne til samarbeid med mor og på hvilken måte samvær må gjennomføres. Dersom fars prinsipale påstand skulle bli tatt til følge, ville fars ektefelle vært en vesentlig del av den omsorgsbasen far kunne tilby.

...

Ektefellens historie i forhold til egne barn innebærer også at hun føler seg sterkt krenket av det offentlige, særlig barneverntjenesten og det offentlige. Hun har i dag ikke omsorg for noen av sine 6 barn. Y lagmannsretts dom av 20. april 2007, X, om foreldreansvar og samvær, fastsatte at hun ikke fikk del i foreldreansvaret og fikk et begrenset samvær med tilsyn, med sine to yngste barn. Retten ser det slik at både fars og hans ektefelles opplevelser i sterk grad påvirker deres handlemåte og deres evne til å se og forholde seg til det som vil være best for E.

...

Retten er redd E kan bli utsatt for psykiske belastninger dersom hun blir påtvunget samvær hvor hun kan komme til å være sammen med fars ektefelle. Selv om det neppe kan sies sikkert at A forsøkte å slå E under samvær våren 2007, eller at hun låste E inne så hun tisset på seg, er det overveiende sannsynlig at noe dramatisk har hendt i forholdet mellom A og E. E motsetter på det sterkeste seg i å treffe faren, hvis ikke det kan garanteres at A ikke kommer til. Hun er klart redd for fars kone.

...

A har involvert seg sterkt i konflikten mellom mor og far. Hun har sittet i flere timer i bil ved skolen for å kontrollere om og når E kom. Hun har gjentatte ganger skrevet brev direkte til tingretten med krenkende utsagn om mor. Hun har overfor den sakkyndige uttalt at ”denne saken dreier seg om henne”. Hun har anmeldt mor en rekke ganger og har fremsatt påstander om at mor har arrangert angrep med bruk av torpedoer mot henne. Psykolog G har beskrevet henne som ustabil og at dette er en adferd som virker skremmende på barn. Psykolog H har beskrevet henne som ”meget styrende overfor far”. Retten finner det åpenbart at samvær må skje uten at A er tilstede.

Etter en samlet vurdering er det lite som taler for at far alene vil kunne forhindre at ektefellen blander seg inn når far skal ha samvær med datteren. I samtaler med den sakkyndige har far og hans ektefelle beskrevet mor

...som en som i liten grad tar seg av barnet sitt, prostituerer seg, overlater E til andre, manipulerer og lyver. Hun blir dermed ugyldiggjort som omsorgsperson og informant. Det samme gjelder for uttalelser fra fars bror og svigerinne. Det er høyst tvilsomt om far klarer å skjærme E for dette, da verken han eller A ser ut til å være bevisst på dette.

...

Slik saken er belyst for retten synes fars ektefelles involvering å ha pågått gjennom hele den tiden hennes og fars forhold har vedvart. Hensett også til de momenter som fremkommer i Y lagmannsretts dom, nevnt over, er retten kommet til at det er til barnets beste at tilsynsordningen ikke er tidsbegrenset.

...

Retten er bekymret for at far under påtrykk av den styrende i familien, nemlig ektefellen, vil komme til å benytte sitt foreldreansvar til å gå imot mor, uten at han selv vurderer hva som er best for E. Far og hans ektefelle har lagt til grunn et svært negativt syn på forholdet til offentlige myndigheter. Tingretten kan ikke utelukke at E vil ha behov for bistand i årene som kommer.”

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Hun har blitt innblandet i en barnefordelingssak som hun ikke har noe med, og har blitt ærekrenket på det groveste av dommeren. En gjennomlesning av dommen viser at saken handler om henne og ikke om barnet.

Det er F og hennes advokat som har dratt henne inn i denne konflikten. Hun vil ikke inngå i saken, og vil heller ikke bli løyet om. Hun har blitt ødelagt av den trakassering og de ærekrenkelser hun har blitt utsatt for.

Saken er bygd på løgn. Det er ikke riktig at hun eller hennes mann har opptrådt skremmende overfor F. Hun har heller aldri rørt E, og kan ikke se at det finnes bevis som underbygger en slik påstand. De troverdige vitnene som vitnet i favør av far ble overhodet ikke tatt hensyn til. Dommen er ikke skrevet ut fra bevisførselen i retten.

Dommeren har ikke tatt høyde for de folkerettslige forpliktelsene Norge er bundet av. Dette er en korrupt og fabrikkert sak.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Klagen retter seg mot dommens innhold og omhandler i stor grad spørsmål som er gjenstand for anke.

Klageren har rett i at hun ”er blitt blandet inn i en barnefordelingssak”. Bakgrunnen for dette fremkommer av selve avgjørelsen. Det vises i denne sammenheng særlig til redegjørelsen for sakens bakgrunn og ”rettens bemerkninger”.

I tillegg til at A selv frivillig møtte som vitne i saken, ble det fra saksøkers side ført flere vitner for å belyse klagers personlige forhold, konflikttemaet og fars omsorgsevne.

Dommen er basert på bevisførselen i retten, og avgjørelsen gir et dekkende bilde av partenes anførsler og den del av bevisførselen som var av betydning for resultatet.

Fra uttalelsen siteres:

”Dommen inneholder opplysninger og/eller vurderinger i den grad jeg mente det var nødvendig for å belyse/begrunne avgjørelsen. I arbeidet med dommer av denne type legger jeg vekt på ikke å komme med flere eller dypere beskrivelser, omtaler eller gjengivelser av utsagn enn det som er nødvendig av hensyn til resultatet.

Jeg har forståelse for at klageren, som tapende parts ektefelle, er misfornøyd med og skuffet over resultat og premissene for dette, det ligger i sakens natur.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan ”vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Den foreliggende klage baserer seg i stor grad på misnøye med den angjeldende dom og det grunnlag avgjørelsen bygger på. Dette gjelder både påstandene om at dommen er basert på løgner og uriktig faktum, og at dommen ikke er i tråd med folkerettslige forpliktelser. Disse forholdene kan alle overprøves gjennom anvendelse av rettsmidler. Tilsynsutvalget har etter dette ikke myndighet til å vurdere de angjeldende forhold, og denne del av klagen avvises under henvisning til domstoloven § 236 fjerde ledd.

Utvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser vedrørende premisser i rettsavgjørelser er nærmere utredet av Domstolkommisjonen i NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte. Her fremgår det at utvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales videre at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse.... Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende.”

Det følger av dette at A's anførsler om ærekrenkende uttalelser i domspremissene, kan behandles av utvalget.

Domspremissenes omtale av A, fremkommer som et ledd i rettens begrunnelse for domsresultatet. Tilsynsutvalget kan ikke overprøve rettens vurdering av nødvendigheten av å vurdere A's forhold i den angjeldende barnefordelingssak. Utvalget kan heller ikke overprøve hvorvidt det er innholdsmessig dekning for rettens beskrivelser og karakteristikk i denne sammenheng. Tilsynsutvalget kan imidlertid vurdere om dommeren, ved å bruke unødvendig sterke ord og uttrykk, har opptrådt utilbørlig og i strid med god dommerskikk.

Som et generelt utgangspunkt viser utvalget til at dommere har et ansvar for å utforme domspremisses på en hensynsfull måte overfor berørte personer, og for at det ikke brukes formuleringer som kan påføre disse unødvendige belastninger. Samtidig skal det forholdsvis mye til før premissene i en avgjørelse gir grunnlag for disiplinærreaksjon overfor dommeren. En dommer har plikt til å gi en dekkende beskrivelse av de faktiske forhold, og til å gjøre rede for de vurderinger som ligger til grunn for den enkelte avgjørelse. Dommeren må derfor ha en stor grad av frihet til å skrive hva han eller hun mener, selv om det kan føre til at noen føler seg krenket.

Utvalget har forståelse for at A føler at den angjeldende avgjørelse i stor grad omhandler henne og hennes historie, personlige egenskaper og opptreden. I rettens vurdering av årsaken til konflikten og vurderingen av hvilken løsning barnet ville være best tjent med fremover, vurderte dommeren A's rolle som helt sentral. Som fars ektefelle ble hun ansett for å være viktig både for spørsmålet om foreldreansvar, fast bosted og samværsordning.

På denne bakgrunn fremkommer gjengivelsen av det faktum retten har funnet bevist og de vurderinger som er gjort av A og hennes forhold til barnets far, som en naturlig del av begrunnelsen for domsresultatet. Tilsynsutvalget vurderer rettens omtale av A som saklig og nøktern, og kan ikke se at det er brukt formuleringer og uttrykk i dommen som kan karakteriseres som ”klart sårende og infamerende”.

Klagers påstander om at dommen er et resultat av korrupsjon og avtalt spill, anses som åpenbart ubegrunnet.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.